

La capacitat coercitiva de la Llei de Memòria Democràtica

written by Cabassers.org | 15/02/2023

La Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de Memòria Democràtica, reconeix la política de persecució i de repressió del règim franquista contra la llengua i la cultura catalanes, les reconeix com a víctimes de la dictadura i fixa el seu dret a la reparació i a la restitució. També fa esborrar la toponímia d'imposició franquista, i és obligació de l'administració local fer-ho. Per a aconseguir-ho, la llei disposa d'un règim de sancions per als casos on hi hagi negativa al compliment.

Els topònims franquistes, reconeguts com a elements contraris a la memòria democràtica, han de ser retirats pels ajuntaments dels municipis o nuclis afectats. Si no ho fan de manera voluntària, l'article 37 de la llei estableix que l'administració pública competent incoarà d'ofici el procediment per a la retirada del topònim. Aquesta mateixa administració podrà sancionar amb multes coercitives de fins a 1.000€, i fins a 10 seguides, el responsable de la negativa a la retirada del topònim i, alternativament, també podrà realitzar subsidiàriament la retirada de l'element contrari a la memòria democràtica. A més, l'article 39 estableix la privació de subvencions a les persones físiques i jurídiques, públiques i privades, que hagin rebut les sancions a què es refereix l'article 37. Els ajuntaments, com a persones

jurídiques públiques, també poden rebre aquesta penalització.

Els ajuntaments no es poden negar a acordar la retirada dels topònims considerats contraris a la memòria democràtica. Una [resposta](#) del govern espanyol, de 12/12/2022, a una [pregunta](#) del senador Carles Mulet sobre el topònim Llanos del Caudillo ho va deixar clar:

Corresponde a los Ayuntamientos el cumplimiento de lo dispuesto, mediante la adopción del oportuno acuerdo por el Pleno municipal conforme a la normativa de régimen local.

Dit d'altra manera: el Ple està obligat a acordar el que disposa la llei de Memòria Democràtica per a complir-la; el límit de l'autonomia municipal és el marc de la llei. Com que algun ajuntament insisteix a afirmar que és el Ple qui té l'última paraula per a decidir un canvi de nom del municipi, com si cap altra norma no pogués afectar aquest supòsit, farem un breu recordatori. L'article 22 de la Ley 7/1985, de 2 de abril, reguladora de las Bases del Régimen Local, que és la que actualment regula els canvis de nom dels municipis espanyols, diu que els acords relatius al canvi de nom d'un municipi corresponen al Ple. A Catalunya, la legislació de règim local (Decret Legislatiu 2/2003 i Decret 137/2007) diu també que el nom d'un municipi només es pot canviar si així ho acorda el Ple. Tant en un cas com en l'altre, això no és impediment per a complir el que disposa la Llei 20/2022. Com ja hem dit abans, el Ple està obligat a adoptar l'acord que doni compliment al que disposa la legislació vigent. Algun ajuntament també insisteix a dir que farà un procés participatiu o votació per tal que siguin els seus veïns els qui decideixin si s'ha de canviar la nomenclatura franquista o no. Els ajuntaments no tenen la possibilitat de fer votar si una llei s'ha de complir o no. Fer creure als veïns que podran decidir si l'ajuntament complirà o no una llei és confondre'ls.

La llei de Memòria Democràtica també preveu què passa si els ajuntaments es neguen a complir-la: l'article 64 diu que qualsevol persona podrà denunciar els fets susceptibles de les infraccions previstes a la llei, i el 65 diu que són competents per a la incoació i resolució dels expedients sancionadors per les infraccions tipificades la Secretaria de Estado de Memoria Democrática per a les infraccions molt greus, i la Dirección General de Memoria Democrática per a les greus i lleus. Per tant, és l'Estat directament, mitjançant el Ministeri de la Presidència, qui s'encarrega de perseguir les infraccions.

La Llei 1/1998, de 7 de gener, de Política Lingüística també té la capacitat de fer retirar la toponímia franquista que queda en vigor a Catalunya, en tant que és prenormativa, i l'article 18.1 d'aquesta Llei estableix que els topònims de Catalunya tenen com a única forma oficial la catalana d'acord amb la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans. Té, però, dos entrebancs; el primer que la norma no disposa de règim sancionador, i el segon la legislació de règim local, que conté incoherències internes darrere les que s'escuden els ajuntaments infractors per a no complir aquesta llei. En aquest cas, si es vol aconseguir l'aplicació de la Llei de Política Lingüística a la toponímia oficial encara no normalitzada, li cal al ciutadà que hagi sol·licitat el compliment d'aquesta llei a l'ajuntament que no la compleixi acudir al contenciós administratiu, ja que els errors dels articles 30 i 31 del Decret Legislatiu 2/2003 i del Decret 137/2007 generen una situació que "permet" als ajuntaments vulnerar la Llei de Política Lingüística. "Permet" entre cometes, perquè òbviament que una norma permeti vulnerar-ne una altra és un error, que si no és corregit pel legislatiu només es pot fixar per una sentència judicial. Disposem d'un [procediment administratiu](#), actuat davant de l'Ajuntament de Cabacés i que recorre el camí que fixa la legislació de règim local fins a exhaurir-lo, per a demanar el compliment de la Llei de Política Lingüística a la toponímia, que mostra aquest

encaminament al contenciós administratiu com a única forma de solució.

En canvi, en l'improbable situació que calgués judicialitzar algun cas d'incompliment de retirada de topònims franquistes pel que disposa la Llei de Memòria Democràtica, ho faria l'administració i no un ciutadà, ja que aquella llei de Memòria estableix que qualsevol persona pot denunciar un incompliment i que és l'administració qui es fa càrrec del procediment.

Articles relacionats:

- [La continuïtat de la il·legitimitat franquista](#)
- [La Llei de Memòria Democràtica i la toponímia](#)
- [La toponímia franquista no té defensa jurídica possible sense caure al revisionisme](#)
- [Hem demanat a la Consellera de Justícia que la futura llei de Memòria Democràtica de Catalunya faci retirar la toponímia franquista](#)
- [Topònims franquistes](#)

Informació relacionada: [Punt 8 de l'estudi jurídic, "La legislació de Memòria Democràtica"](#)